

PREPRAVNÝ PORIADOK

PRAVIDELNEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVY

a

NEPRAVIDELNEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVY

/okrem pravidelnej mestskej autobusovej dopravy/

SAD LIORBUS, a.s., ďalej v texte len SAD, vydáva podľa Zákona NR SR č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších zmien a predpisov a v zmysle Vyhlášky MDPT SR č. 363/1996 o vzore na vyhotovenie prepravného poriadku v cestnej doprave tento Prepravný poriadok, platný pre autobusovú dopravu.

Úvodné ustanovenia

- 1) Tento Prepravný poriadok podrobne upravuje podmienky, za ktorých sa uzatvára zmluva medzi dopravcom a cestujúcim v pravidelnej a nepravidelnej autobusovej doprave a za ktorých sa prepravujú osoby, ich batožina, veci, autobusové zásielky a zvieratá.
- 2) Upravuje vzťahy, ktoré vznikajú pri vykonávaní autobusovej dopravy a to v členení na pravidelnú autobusovú dopravu, na nepravidelnú autobusovú dopravu medzi prevádzkovateľom dopravy a jej účastníkom (ďalej len „cestujúci“, v nepravidelnej doprave „účastník“) okrem cenových vzťahov, ktoré upravuje Tarifa.
- 3) Dopravcom podľa tohto prepravného poriadku je SAD LIORBUS, a. s. (Ďalej len „Dopravca“). Dopravca je právnická osoba zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Žilina, oddiel Sa, vložka číslo: 10334/L. Prepravou podľa tohto prepravného poriadku je preprava osôb, ich batožiny, drobných domácich zvierat a autobusových zásielok.
- 4) Prevádzková povinnosť Dopravcu je povinnosť vykonávať autobusovú dopravu v súlade s dopravnou licenciou a so zmluvou o výkone vo verejnom záujme alebo službách.
- 5) Prepravná povinnosť Dopravcu je povinnosť vykonať prepravu, ak sú splnené podmienky podľa tohto Prepravného poriadku a umožňujú to prepravné podmienky, najmä technický stav, obsaditeľnosť alebo vyťažiteľnosť vozidla a spôsobilosť vodiča a nebránia tomu príčiny, ktoré nemožno odvrátiť.
- 6) Cestovný poriadok obsahuje údaje potrebné na informovanie verejnosti o jednotlivých autobusových linkách a o spojoch na nich, najmä zoznam zastávok a časy príchodov jednotlivých spojov na ne a odchodov z nich, prípadne o konkrétnych podmienkach prepravy cestujúcich, batožiny, drobných domácich zvierat a autobusových zásielok na jednotlivých spojoch autobusovej linky, o cestovnom, príplatkoch a zľavách z neho a o iných úhradách a službách súvisiacich s prepravou cestujúcich.

- 7) Tarifa upravuje sadzby základného cestovného, príplatkov a zliav a ďalších úhrad spojených s prepravou cestujúcich, ich batožiny a drobných domácich zvierat a s prepravou autobusových zásielok, ako aj podmienky, za ktorých sa sadzby uplatňujú.
- 8) Prepravný poriadok, cestovný poriadok Dopravcu a pokiaľ sa tarifa vzťahuje na príslušnú dopravu aj Tarifa, sú odo dňa ich zverejnenia súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy medzi dopravcom a cestujúcim, potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave je cestovný lístok
- 9) Tento Prepravný poriadok neplatí :
 - a. pre Mestskú autobusovú dopravu
 - b. pre prepravy, pre ktoré platia medzinárodné dohody.
- 10) Pre prepravu pre cudziu potrebu vykonanú v stave núdze platia ustanovenia prepravného poriadku len ak tak bolo dohodnuté.
- 11) Prepravný poriadok platí aj pre pravidelnú medzinárodnú dopravu, pokiaľ dohovor so zahraničným partnerom nestanovuje inak. V prípade odchylných ustanovení takéhoto dohovoru majú tieto prednosť pred Prepravným poriadkom.

Čl.1

Rozsah autobusovej dopravy

- 1) Podľa tohto prepravného poriadku Dopravca vykonáva :
 - pravidelnú autobusovú dopravu,
 - vnútroštátnu autobusovú dopravu,
 - nepravidelnú autobusovú dopravu,
 - príležitostnú autobusovú dopravu,
 - medzinárodnú autobusovú dopravu,
 - osobitnú pravidelnú autobusovú dopravu
- 2) Verejná pravidelná autobusová doprava sa vykonáva na uspokojenie prepravných potrieb osôb ako pravidelne opakovaná preprava cestujúcich po vopred určenej trase dopravnej cesty s určenými zastávkami na nastupovanie a vystupovanie cestujúcich (ďalej len „autobusová linka“), ktorých Dopravca prepravuje podľa Prepravného poriadku, cestovného poriadku a Tarify. Súčasťou pravidelnej autobusovej dopravy je preprava príručnej batožiny, prípadne aj cestovnej batožiny, domácich zvierat a autobusových zásielok.
- 3) Osobitná pravidelná autobusová doprava je najmä preprava zamestnancov zmluvného dopravcu, preprava žiakov škôl, turistov, preprava cestujúcich leteckého dopravcu na letisko a z letiska, ak sa vykonáva na autobusovej linke.
- 4) Nepravidelná autobusová doprava sa vykonáva na uspokojenie prepravných potrieb iba určitej skupiny cestujúcich po dohodnutej trase dopravnej cesty s dohodnutými zastávkami a v dohodnutom čase, ktorých Dopravca prepravuje podľa vopred uzavretej zmluvy o preprave osôb za dohodnuté cestovné. Je ňou každá príležitostná alebo opakovaná preprava, najmä zájazdová, kyvadlová, okružná a vyhlídková.

Čl. 2

Základné podmienky prepravy osôb

Povinnosti Dopravcu

- 1) Všeobecné povinnosti Dopravcu sú:
 - a) vykonávať autobusovú dopravu podľa tohto prepravného poriadku,
 - b) zabezpečiť v rozsahu poskytovaných dopravných a súvisiacich činností ďalšie vybavenie potrebné na prevádzku, údržbu, technickú kontrolu, parkovanie a garážovanie vozidiel a na starostlivosť o osádky vozidiel, o cestujúcich;
 - c) byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel a činnosťou osádok vozidiel cestujúcim, odosielateľom, príjemcom vecí a tretím osobám.
- 2) Dopravca je okrem všeobecných povinností dopravcu povinný:

- a) vykonávať pravidelnú autobusovú dopravu v súlade s dopravnou licenciou a so zmluvou o výkone vo verejnom záujme po celý čas ich platnosti,
 - b) prepravovať cestujúcich podľa tarify, ak sa príslušný druh dopravy na ňu vzťahuje a vydať cestujúcemu, ktorý zaplatil cestovné, cestovný lístok,
 - c) starať sa o bezpečnosť, pohodlie a pokojnú prepravu cestujúcich a o prepravu batožiny a umožniť im používanie spoločenských, kultúrnych a sociálnych zariadení na autobusovej linke patriacich dopravcovi,
 - d) starať sa, aby vozidlá použité na prepravu cestujúcich boli primerane čisté, v riadnom technickom stave, označené smerovými tabuľami, a ak ide o miestenkové vozidlá, aj poradovým číslom sedadla,
 - e) starať sa, aby priestor pre cestujúcich bol udržiavaný v primeranej čistote,
 - f) zabezpečiť počas jazdy primerané vetranie vozidla,
 - g) zariadenie Dopravcu vo vozidle (napr. rozhlasové zariadenie) používať takým spôsobom, aby nebolo na ťarchu cestujúcim,
 - h) zreteľne označiť sedadlá, na ktorých je zakázaná preprava určitého okruhu osôb,
 - i) postarať sa o bezpečnosť a zdravie cestujúcich a o ochranu ich batožiny, o zabezpečenie prvej pomoci a o náhradnú prepravu, ak sú účastníkmi dopravnej nehody,
 - j) utvárať podmienky, ktoré umožňujú prepravu telesne postihnutých osôb a zrakovo postihnutých osôb, a zvýšiť pohodlie prepravy starých ľudí a matiek s malými deťmi,
 - k) označiť každý autobus na autobusovej linke smerovou tabuľou s údajom o východiskovej (nástupnej) a cieľovej (výstupnej) zastávke, prípadne aj o zastávkach medzi nimi,
 - l) zabezpečiť, aby vodič v diaľkovej a medzinárodnej autobusovej doprave pri preprave vyvolal názov zastávky, a to najneskoršie pri zastavení vozidla, zdržanie vozidla v zastávke, ak trvá viac ako 5 minút, a jeho skrátenie oproti cestovnému poriadku,
 - m) zabezpečiť zverejnenie a sprístupnenie tohto prepravného poriadku, cestovného poriadku a tarify, ako aj ďalších prevádzkových údajov a informácií potrebných pre cestujúcich v priestoroch prístupných verejnosti a podľa možnosti aj na zastávkach a v autobusoch,
 - n) zabezpečiť na všetkých zastávkach autobusovej linky jej označenie a názov zastávky, číslo alebo iné označenie autobusovej linky a uverejnenie údajov o príchode jednotlivých spojov na zastávku a ich odchode a trvale ich udržiavať,
 - o) udržiavať vlastné zastávky, čakárne a prístrešky pre cestujúcich a ďalšie priestory a zariadenia určené pre cestujúcich, ktoré zriadil, v prevádzkyschopnom stave a v čistote,
 - p) informovať vhodným spôsobom verejnosť o zrušení autobusovej linky alebo o zmene jej trasy, o zmene cestovného poriadku a tarify, prípadne o iných zmenách na autobusovej linke, ktoré sú dôležité vo verejnom záujme, a to najmenej 15 dní vopred, ak ide o pripravované alebo vopred známe zmeny; inak informovať neodkladne, len čo sa o nich dozvie,
 - q) zabezpečiť, aby osádka autobusu alebo iné oprávnené osoby Dopravcu poskytli cestujúcim potrebné informácie týkajúce sa podmienok ich prepravy, najmä ich práv a povinností pri preprave, priebehu prepravy, cestovného, údajov o príchode a odchode spojov na autobusovej linke, možnosti prestupu na inú autobusovú linku alebo na iný druh dopravy,
 - r) potvrdiť v cieľovej zastávke na požiadanie cestujúceho dĺžku meškania spoja, ak spoj meškal viac ako 20 minút; ak spoj nešiel vôbec, vydať o tom potvrdenie na východiskovej zastávke, nácestnej zastávke, a ak to nie je možné, v sídle Dopravcu.
- 3) Pri nedostatku miesta vo vozidle Dopravca je:**
- a) povinný prednostne prijať na prepravu cestujúcich patriacich ku skupine, ktorej cestovný poriadok zabezpečuje prednostnú prepravu.
 - b) povinný prednostne prijať na prepravu cestujúcich, ktorí si vopred zaobstarali platný cestovný lístok (spiatočný cestovný lístok a.p.),
 - c) oprávnený prednostne prijať cestujúcich, ktorí preukážu vážne dôvody pre prednostné prijatie na prepravu alebo ktorí cestujú do vzdialenejších zastávok alebo miest,
 - d) povinný prednostne prijať na prepravu cestujúcich, pre ktorých je v autobuse vyhradené miesto (osoby telesne, zrakovo a pohybovo postihnuté, invalidi - držitelia preukazov ŤZP a ŤZP-S a pod.)

Prednostné právo na prepravu neplatí, ak je už autobus plne obsadený.

4) Ak sú splnené podmienky podľa prepravného poriadku a umožňujú to prepravné podmienky, najmä technický stav, obsaditeľnosť a vyťažiteľnosť vozidla a spôsobilosť vodiča a nebránia tomu príčiny, ktoré nemožno odvrátiť (napr. nezjazdnosť cesty v zimnom období, dopravná nehoda), Dopravca je povinný vykonať prepravu (ďalej len „prepravná povinnosť“).

5) Miestne úpravy v pravidelnej preprave osôb

a) Pokiaľ to miestne dopravné pomery vyžadujú a pokiaľ to tento Prepravný poriadok pripúšťa, je Dopravca oprávnený vykonať v pravidelnej preprave osôb osobitné úpravy.

b) Miestnou úpravou Dopravca môže zabezpečiť prednostné použitie vozidla v určitom čase, alebo z určitej zastávky pre niektoré skupiny cestujúcich (pre cesty pracujúcich do zamestnania a späť, žiakov do školy a späť a pod.). V takomto prípade oprávnení pracovníci Dopravcu môžu žiadať predloženie dokladu o príslušnosti cestujúceho k zvýhodnenej skupine.

c) Miestne úpravy nesmú znížovať bezpečnosť cestujúcich ani užívateľov pozemných komunikácií.

d) Dopravca je prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, alebo iného svojho zamestnanca povereného výkonom kontroly (ďalej len „revízor“), alebo organizáciou prepravy (ďalej len „dispečer“) (ďalej len „oprávnený pracovník Dopravcu“) oprávnený dávať cestujúcim pokyny a príkazy na zaistenie ich bezpečnosti alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, ide najmä o pokyny, ktoré sa týkajú nastupovania a vystupovania, umiestnenia cestujúcich vo vozidle, uvoľnenia určitého priestoru vo vozidle, pripustenia batožín na prepravu a ich uloženia a zachovania pokoja a poriadku vo vozidle.

e) V autobusoch, v priestoroch pre cestujúcich, vo výdajniach cestovných lístkov a v iných priestoroch Dopravcu určených pre cestujúcich je zakázané fajčiť a požívať alkoholické nápoje, okrem miest na to vyhradených a určených.

f) Ak na zastávke stojí súčasne viac vozidiel, Dopravca je povinný znovu zastaviť každé tretie a ďalšie vozidlo pri označníku zastávky. Znovu zastaviť každé vozidlo pri označníku zastávky je Dopravca povinný v prípade, že tam prítomná osoba s ťažkým postihnutím na zdraví dáva znamenie na zastavenie. Toto ustanovenie sa nevzťahuje na konečné zastávky, na zastávky osobitne vybavené na hromadné nastupovanie cestujúcich a na zastávky, na ktorých sa prevádzka miestnou úpravou Dopravcu riadi odchylným spôsobom.

Čl. 3

Postavenie cestujúceho, práva, povinnosti

1) Práva cestujúcich:

a) Cestujúci, ktorý je v čase odchodu autobusu podľa cestovného poriadku na zastávke pripravený nastúpiť do autobusu a ktorý splní podmienky ustanovené prepravným poriadkom a tarifou a ktorý zaplatil cestovné, má právo aby ho Dopravca prepravil riadne a včas do zastávky na autobusovej linke po ktorú zaplatil cestovné.

b) Ak sa niektorý spoj neuskutoční podľa cestovného poriadku alebo ak sa preprava na ňom preruší alebo zastaví, cestujúci s platným cestovným lístkom má právo na náhradnú prepravu do zastávky, po ktorú zaplatil cestovné iným spojom tej istej autobusovej linky, prípadne spojom inej autobusovej linky Dopravcu. Ak to nie je možné v ten istý deň, cestujúci má právo na bezplatnú prepravu späť do východiskovej zastávky a na vrátenie cestovného.

c) Právo na prepravu určitým spojom linky má cestujúci len vtedy, ak počet prepravovaných osôb vo vozidle neprekročil povolený počet osôb uvedených v technickom preukaze (ďalej len „obsaditeľnosť“), t. j. vozidlo nie je plne obsadené.

d) na prepravu príručnej batožiny, a ak to umožňujú prepravné podmienky alebo zmluva o preprave osôb, aj cestovnej batožiny a drobných domácich zvierat tým istým autobusom,

e) požadovať od osádky autobusu alebo od dispečera potrebné informácie týkajúce sa podmienok jeho prepravy,

f) na miesto podľa miestenky kúpenej pred nastúpením do autobusu, ak je pripravený na

prepravu najneskôr päť minút pred odchodom autobusu z východiskovej zastávky alebo v čase nastupovania do autobusu na nácestnej zastávke.

Pri nedostatku miesta vo vozidle Dopravca je :

- g) povinný prednostne prijať na prepravu cestujúceho s miestenkou a cestujúceho pre ktorého je vo vozidle vyhradené miesto napr. telesne postihnutú, alebo zdravotne postihnutú osobu – invalidov držiteľov preukazov ŤZP, ŤZP-S,
- h) oprávnený prednostne prijať cestujúcich, ktorí preukážu vážne dôvody na prednostné prijatie, matky s malými deťmi do 6 rokov,
- i) je oprávnený prednostne prijať cestujúcich, ktorí cestujú do vzdialenejších zastávok alebo miest, do ktorých nie je spojenie iným verejným hromadným prostriedkom.
- j) Preprava detí do 6 rokov bez sprevádzania cestujúcim starším ako 10 rokov nie je dovolená. Ak sú všetky miesta na sedenie vo vozidle obsadené, môže cestujúci s bezplatne prepravovaným dieťaťom obsadiť len jedno miesto na sedenie, kedy má cestujúci právo na bezplatnú prepravu detí, určuje tarifa.
- k) Cestujúci a účastníci prepravy sú povinní uvedomelou disciplínou a dodržiavaním pokynov Dopravcu prispievať k poriadku, bezpečnosti a plynulosti osobnej prepravy a to najmä zachovávaním ustanovení prepravného poriadku a ostatných predpisov súvisiacich s prepravou osôb, ako i všeobecných pravidiel bezpečnosti a plynulosti osobnej prepravy.

2) Starostlivosť o cestujúcich

- a) Podľa rozsahu prepravy a miestnych potrieb Dopravca zriaďuje zariadenia, ktorými zvyšuje úroveň prepravy, ako informačné kancelárie, predajne cestovných lístkov a pod. Svoje zariadenia určené na používanie cestujúcimi je povinný udržiavať v náležitej čistote.
- b) Dopravca informuje občanov včas a vhodným spôsobom (dennou tlačou, rozhlasom, výveskami umiestnenými na zastávkach a vo vozidlách a pod.) o všetkých závažných skutočnostiach, ktoré majú vzťah k cestujúcej verejnosti, najmä o vykonaní miestnej úpravy, o zriadení novej linky (vrátane dočasnej), o posilnení prepravy pri osobitných príležitostiach, o zmenách c cestovnom poriadku a v tarife a pod.
- c) Na pracoviskách určených pre styk s cestujúcimi a v mieste sídla Dopravcu na požiadanie cestujúceho predloží Dopravca cestujúcemu na nahliadnutie Prepravný poriadok, cestovný poriadok (poriadky), tarifu ako aj miestne úpravy ním vykonané. Dopravca prostredníctvom oprávnených osôb poskytne cestujúcemu potrebné informácie týkajúce sa podmienok ich prepravy, najmä ich práv a povinností pri preprave, priebehu prepravy, cestovného, údajov o príchode a odchode spojov na autobusovej linke.

3) Povinnosti cestujúcich

- a) Cestujúci sú povinní správať sa tak, aby nenarúšali bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu ostatných cestujúcich, nepoškodzovali vozidlo a zariadenia Dopravcu slúžiace cestujúcim, neznečisťovali vozidlo a priestory Dopravcu určené cestujúcim, neobťažovali ostatných cestujúcich a oprávnených pracovníkov. Povinní sú dbať aj na miestne úpravy vykonané dopravcom, na pokyny Dopravcu, ktoré sú uvedené na výveskách alebo zverejnené iným spôsobom, alebo ktoré dajú oprávnení pracovníci ústne, prípadne zvukovým a svetelným znamením osobitného zariadenia vozidla.
- b) Cestujúci sa musia sami starať, aby na nástupnej zastávke včas nastúpili do vozidla, na správnej zastávke prestúpili a na cieľovej zastávke včas vystúpili. Kde to prevádzka na zastávke umožňuje, cestujúci nastupujú do vozidla v poradí, v akom na zastávku prišli.
- c) Cestujúci môže nastúpiť do vozidla a z neho vystúpiť len na zastávke a ak vozidlo nie je v pohybe. Nastupovať alebo vystupovať možno len dverami vozidla na to určenými. Na nastupovanie sú určené len predné dvere vozidla, s výnimkou naloženia vecí (detský kočík, vozík osoby zdravotne ťažko postihnutej). Na vystupovanie sú určené všetky dvere vozidla. Vo dverách vozidla, ktoré je možné použiť na nastupovanie i vystupovanie, vystupujúci cestujúci majú prednosť. Ak ide o zastávku, kde vozidlo zastavuje len na znamenie, cestujúci ktorý chce nastúpiť musí byť v priestore

zastávky a dať vodičovi vozidla včas znamenie zdvihnutím ruky, cestujúci ktorý chce na takejto zastávke vystúpiť, musí o tom včas upovedomiť vodiča znamením daným vnútorným dorozumievacím zariadením vozidla.

- d) Cestujúci, ktorí stoja vo vozidle, sú povinní sa za jazdy držať. Povinnosť držať sa prináleží aj cestujúcemu, ktorý vstáva zo sedadla a chystá sa vystúpiť alebo cestujúcemu ktorý sa pripravuje na vystúpenie.
- e) Ak to vyžadujú prevádzkové, alebo iné vážne dôvody, sú cestujúci povinní na pokyn oprávneného pracovníka z vozidla vystúpiť a ak chcú v ceste pokračovať, na jeho pokyn včas nastúpiť.
- f) Ak pre starú alebo chorú osobu, invalida, tehotnú ženu a matku s malým dieťaťom treba ďalšie miesto na sedenie, cestujúci je povinný na vyzvanie oprávneného pracovníka miesto uvoľniť. Cestujúci je ďalej povinný umožniť naloženie, vyloženie a umiestnenie detského kočíka vo vozidle.
- g) Cestujúci sa musí zdržať všetkého, čo by mohlo ohroziť bezpečnosť a plynulosť prepravy, poriadok vo vozidle alebo pôsobiť rušivo na vodiča alebo člena osádky vozidla alebo oprávnených pracovníkov pri výkone ich služby alebo spôsobiť škodu dopravcovi alebo cestujúcim.
- h) Cestujúcim nie je dovolené najmä :
 - h a) naskakovať a vyskakovať za jazdy a vykláňať sa z vozidiel,
 - h b) nastupovať do vozidla, ktoré je plne obsadené, alebo ktoré oprávnený pracovník vyhlásil za obsadené,
 - h c) zdržiavať sa v priestore, ktorý je vyhradený pre vodiča a v priestoroch ktoré sú určené na vystupovanie a nastupovanie ak to prekáža nerušenému vystupovaniu a nastupovaniu ostatných cestujúcich a tarifnému odbaveniu a v priestore kde bránia vodičovi vo výhlade z vozidla
 - h d) dávať alebo napodobňovať znamenia používané dopravcom na zabezpečenie prevádzky
 - h e) prihovárať sa počas jazdy vodičovi
 - h f) fajčiť vo vozidle a v zariadeniach a priestoroch Dopravcu, mimo miest na to určených
 - h g) nechať stáť alebo kľáčať deti na sedadlách, pokiaľ by takáto preprava mohla ohroziť ich bezpečnosť alebo by mohli znečistiť sedadlá, alebo ak je tento spôsob prepravy na ťarchu ostatným cestujúcim
 - h h) vyhadzovať odpadky a iné veci z vozidla a nechať vyčnievať veci z vozidla
 - h i) odkladať batožinu a domáce zvieratá na sedadlo
 - h j) písať, spievať, hlučne sa správať alebo hrať na hudobnom nástroji (aj púšťať reprodukovánú hudbu a reč) vo vozidle
- i) Cestujúci je povinný poslúchnuť pokyny a príkazy oprávnenej osoby Dopravcu ktoré smerujú k zaisteniu jeho bezpečnosti a bezpečnosti ostatných cestujúcich alebo bezpečnosti a plynulosti dopravy.

Čl. 4

Prednostné práva niektorých cestujúcich.

Dopravca je povinný prednostne prijať na prepravu osoby telesne, zrakovo postihnuté, invalidov držiteľia preukazov ŤZP, ich sprievodcov držiteľov preukazov ŤZP-S, starých nevládných ľudí a matky s malými deťmi do šesť rokov. U osôb zrakovo postihnutých môže plniť funkciu sprievodcu aj špeciálne cvičený vodiaci pes. Vodič im umožní prednostné a bezpečné nastúpenie a vystúpenie.

Pre osoby pohybovo imobilné (s obmedzenou pohybovou schopnosťou) je v autobuse prímestskej a medzimestskej dopravy vyhradené sedadlo č.4, ktoré je príslušne označené (piktogramom). Osoby telesne postihnuté, spĺňajúce ostatné uvedené kritéria majú vo vozidle vyhradené sedadlá č.11 a č.12. Týmto nie je dotknuté právo prednostného využívania týchto sedadiel osobami s obmedzenou pohyblivosťou, pokiaľ tieto sedadlá nie sú obsadené telesne postihnutými. Osoby zrakovo postihnuté, doprevádzané vodiacim psom, majú vyhradené sedadlá č. 1. a 2. Pri preprave viacerých osôb spĺňajúcich kritéria tohto odstavca, je vodič oprávnený požiadať cestujúceho, ktorému osobitné práva neprislúchajú, aby uvoľnil aj iné miesto na sedenie. Toto ustanovenie sa primerane vzťahuje aj na diaľkové linky.

Prednostné právo na prepravu neplatí, ak je už autobus plne obsadený.

Čl. 5

Vylúčenie osôb z prepravy

1) Dopravca prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, alebo revízora môže vylúčiť z prepravy :

- a) osobu javiacu nadmerné požitie alkoholických nápojov, omamných alebo psychotropných látok a osobu, ktorá pre chorobu alebo mimoriadne znečistenie odevov alebo z iných dôvodov môže byť spolucestujúcim na ťarchu
- b) osobu, ktorá nedodržiava Prepravný poriadok, pokyny a príkazy oprávnených pracovníkov Dopravcu, zdržiava sa vo vozidle neoprávnene, alebo svojim správaním narúša bezpečnú pokojnú a pohodlnú prepravu (napr. osoby s kolieskovými korčulami a lyžiarkami na nohách), znečisťuje vozidlo alebo inak obťažuje cestujúcich, ako aj osobu nespôsobilú na prepravu podľa prepravného poriadku
- c) osobu bez platného cestovného lístka, ktorá po výzve vodiča alebo revízora nespĺnila povinnosť zaplatiť cestovné alebo dovozné, prípadne iné sumy určené týmto prepravným poriadkom alebo tarifou.
- d) v čase zvýšených nárokov na prepravu (dopravná špička) cestujúcich ktorí cestujú do blízkych cieľových zastávok autobusovej linky a v danom čase sa môžu prepraviť iným prostriedkom hromadnej dopravy a to aj v prípadoch, že na východných zastávkach nie je autobus plne obsadený, ale je predpoklad, že na najbližších ďalších zastávkach dôjde k zvýšeným prepravným nárokom.

2) Po začatí cesty treba cestujúceho vylúčiť z prepravy tak, aby nedošlo k ohrozeniu zdravia alebo bezpečnosti z prepravy vylučovanej osoby. Vylúčiť osobu mladšiu ako 15 rokov mimo obvodu obce a mimo zastávky autobusa je neprípustné.

Čl. 7

Kontrola cestovných lístkov

- 1) Cestujúci na vyzvanie oprávneného pracovníka Dopravcu (vodič alebo iný člen osádky autobusu, revízor) je povinný kedykoľvek počas prepravy alebo v okamihu vystúpenia z autobusu preukázať sa platným cestovným lístkom a pri zľavnom cestovnom lístku aj platnou preukážkou na zľavu cestovného, alebo dopravnou kartou ktorá nahrádza preukaz. Dopravca môže miestnou úpravou rozšíriť povinnosť cestujúcich predložiť cestovné lístky aj na uzavretý priestor zastávky.
- 2) Cestujúci, ktorý využíva časový cestovný lístok zaznačený v dopravnej karte sa pri kontrole cestovných lístkov vykonávanej oprávneným pracovníkom Dopravcu preukazuje dopravnou kartou a potvrdením o zakúpení časového cestovného lístka. Ak sa v rámci kontroly zistí, že cestujúci nemá v dopravnej karte označené určeným spôsobom svoje cestovanie a nie je zavinené poruchou čítacieho zariadenia – pokladňou, považuje sa toto za nepreukázanie sa platným cestovným dokladom na príslušné cestovanie a od takéhoto cestujúceho je možné žiadať úhradu ako od cestujúceho bez platného cestovného lístka.
- 3) Dopravca prostredníctvom oprávneného pracovníka môže uložiť cestujúcemu, ktorý sa nepreukáže platným cestovným lístkom zaplatiť cestovné a úhradu alebo žiadať o preukázanie osobných údajov potrebných na vymáhanie cestovného a úhrady.
- 4) Cestujúci je povinný strpieť zistenie totožnosti privolaným príslušníkom Policajného zboru, ak pri kontrole jej preukázanie odmietne.
- 5) Úhrada pri nepreukázaní sa platným cestovným lístkom alebo platnou preukážkou na zľavu cestovného pri zľavnom cestovnom lístku je vo výške dvadsaťnásobku základného cestovného bez príplatkov a zliav. Základné cestovné je definované východiskovou zastávkou kontrolovaného spoja po najbližšiu zastávku od miesta zistenia cestujúceho bez platného cestovného lístka.

- 6) Cestujúci, ktorý sa na vyzvanie oprávneného pracovníka Dopravcu nemôže preukázať platným dokladom o zaplatení dovozného, zaplatí dovozné a sumu vo výške päťnásobku dovozného.
- 7) Ak oprávnený pracovník Dopravcu zistí, že cestujúci sa preukazuje neplatným cestovným lístkom alebo neplatnou preukážkou na zľavu cestovného, je oprávnený neplatný cestovný lístok odobrať.

Čl. 8 Preprava batožín

- 1) Cestujúci má právo vziať so sebou do vozidla ako batožinu:
 - a) veci, ktoré možno ľahko a rýchle naložiť a umiestniť vo vozidle,
 - b) živé zvieratá, ak sú splnené osobitné podmienky stanovené pre ich prepravu.
- 2) Cestujúci smie vziať so sebou do vozidla najviac tri batožiny. Za batožinu sa nepovažujú drobné predmety, ktoré možno podľa potreby držať v lone alebo v ruke.
- 3) Nie je dovolené, aby cestujúci bral so sebou do vozidla:
 - a) veci, preprava ktorých je zakázaná všeobecne záväznými predpismi alebo opatreniami orgánov štátnej správy,
 - b) nebezpečné látky a predmety, ktoré svojimi vlastnosťami môžu spôsobiť výbuch, oheň, poškodenie vozidla, ako aj úraz, otravu, popálenie a ochorenie ľudí a zvierat, osobitné predpisy stanovujú nebezpečné látky a predmety vylúčené z prepravy menovite,
 - c) nabité strelné zbrane, toto ustanovenie sa nevzťahuje na strelné zbrane príslušníkov ozbrojených síl a bezpečnostných zborov, pre prepravu ktorých platia osobitné predpisy,
 - d) veci, ktoré pre nevhodný spôsob balenia môžu poškodiť, prípadne znečistiť cestujúcich alebo vozidlo,
 - e) veci, ktoré svojim zápachom, odpudzujúcim vzhľadom a pod. by mohli byť cestujúcim na ťarchu
- 4) Ak má cestujúci batožinu, prepravuje ju Dopravca spoločne s ním a pod jeho dohľadom, alebo oddelene. Za oddelenú prepravu sa považuje preprava batožín uložených na mieste určenom dopravcom, alebo pokynom oprávneného pracovníka mimo priestoru vozidla určeného pre prepravu cestujúcich, alebo v tomto priestore, ale na takom mieste, že cestujúci nemá možnosť na svoju batožinu dozerať (ďalej len „batožinový priestor“).
- 5) Ktoré batožiny sa prepravujú zadarmo a za ktoré batožiny sa platí dovozné, ako aj výšku dovozného, určuje tarifa. Váhu a mieru batožiny pre účely určenia výšky dovozného si Dopravca zisťuje podľa prevádzkových možností vážením, meraním alebo odhadom. Úhrada pri nepreukázaní sa platným batožinovým lístkom je dovozné a náhrada vo výške päťnásobku dovozného.
- 6) Ak sa batožina prepravuje mimo priestoru cestujúceho, Dopravca vydá cestujúcemu jednu časť batožinovej potvrdenky a druhú časť pripevní na batožinu a to na každú batožinu zvlášť. Pri skončení prepravy je cestujúci povinný pri preberaní batožiny preukázať sa batožinovou potvrdenkou, alebo batožinovým lístkom. Ak sa cestujúci nepreukáže batožinovým lístkom a požaduje vydať batožinu z batožinového priestoru, cestujúci je povinný preukázateľne potvrdiť, že daná batožina je jeho, alebo strpieť a napomáhať konaniu smerujúcemu k preukázaniu vlastníctva.
- 7) Dopravca neručí za stratu batožiny a predmetov uložených v priestore pre cestujúcich (prepravovaných spoločne s ním). Za škodu, ktorá vznikla cestujúcemu počas prepravy na batožinách prepravovaných spoločne s ním, alebo na veciach, ktoré mal u seba, zodpovedá Dopravca v zmysle § 427 až 431 Občianskeho zákonníka.
V prípade keď je batožina prepravovaná v batožinovom priestore, Dopravca je zodpovedný za škodu spôsobenú jej stratou prípadne za škodu z poškodenia zavineného nesprávnym uložením do maximálnej hodnoty 333,- € 10 000,- Sk za každú jednu batožinu.
- 8) Za cestovnú batožinu, ktorá nebola vyzdvihnutá do 24 hodín po príchode na miesto určenia, alebo konečnú zastávku autobusovej linky ručí Dopravca v zmysle § 135 Občianskeho zákonníka.

9) Preskúmanie batožín

- a) Ak Dopravca má pochybnosti o tom, či veci, ktoré cestujúci vzal so sebou do vozidla, vyhovujú predchádzajúcim ustanoveniam je oprávnený prostredníctvom vodiča alebo iného člena osádky autobusu, alebo revízora sa presvedčiť v prítomnosti cestujúceho o ich povahe a obsahu. Ak cestujúci odmietne preskúmanie batožiny alebo ak sa pri jej preskúmaní zistí, že veci (zvieratá), ktoré cestujúci vezie so sebou, sú z prepravy vylúčené, je cestujúci povinný ich z vozidla odstrániť.
- b) Dopravca môže vylúčiť z prepravy batožinu cestujúceho, ak je prekážkou bezpečnej, pokojnej a pohodlnej prepravy cestujúcich, alebo ak ohrozuje zdravie cestujúcich, alebo ak to neumožňuje prepravné podmienky, najmä obsadenie autobusu.

10) Preprava detských kočíkov

- a) Cestujúci môže vziať so sebou do autobusa ako batožinu detský kočík, pokiaľ to úprava, vybavenie a obsadenie autobusa dovoľujú. Na prepravu sa pripúšťajú len kočíky s dieťaťom, v čase znížených nárokov je povolená aj preprava kočíkov bez dieťaťa. V niektorých typoch autobusov alebo na niektorých linkách, či spojoch môže sa miestnou úpravou Dopravcu preprava detských kočíkov celkom vylúčiť. V čase zvýšených nárokov na prepravu môže byť preprava detského kočíka vylúčená aj v prípadoch, že na východných zastávkach nie je autobus plne obsadený, ale je predpoklad, že na ďalších zastávkach dôjde k zvýšeným prepravným nárokom (v čase dopravnej špičky).
- b) Cestujúci s detským kočíkom môže nastúpiť a vystúpiť len s vedomím vodiča. Vo vozidle sa smie súčasne prepravovať len jeden detský kočík, vodič môže výnimočne povoliť prepravu ďalších kočíkov, pokiaľ to prevádzkové pomery na linke umožňujú.
- c) Cestujúci je povinný nastúpiť alebo vystúpiť s kočíkom tými dverami, ktoré sú pre nakladanie (vykladanie) kočíka určené, kočík je povinný umiestniť v tej časti vozidla, ktorá je na prepravu kočíkov vyhradená, prípadne ktorú určí Dopravca prostredníctvom vodiča. Cestujúci je povinný počas prepravy zabezpečiť kočík proti pohybu na to určeným zariadením.

11) Nebezpečné veci preprava ktorých je dovoľená za osobitných podmienok

- a) Osoby, ktoré sú oprávnené nosiť strelné zbrane, môžu vziať so sebou do vozidla zároveň so zbraňou v primeranom množstve náboje, pokiaľ sú uložené v opaskoch na náboje, v poľovníckych kapsách a podobných obaloch.
- b) Elektrické akumulátory možno brať so sebou ako batožinu len vtedy, ak sú odplynovacie otvory zabezpečené zaskrutkovanou zátkou tak, aby z nich kvapalina nemohla vystreknúť, póly musia byť zabezpečené tak, aby nenastalo krátko spojenie. Elektrické akumulátory nesmú byť zvonku znečistené a musia byť prepravované vždy tak, že budú postavené na dĺžku vozidla.

12) Preprava domácich zvierat

a) Pokiaľ tomu nebránia osobitné predpisy, cestujúci môže vziať so sebou do vozidla ako batožinu drobné domáce a iné malé zvieratá, ak sú uzavreté v klietkach, košoch alebo v iných vhodných schránkach s nepriepustným dnom. Na prepravu schránok so zvieratami platia ustanovenia o preprave batožín.

b) Bez schránky možno vziať do vozidla len psa. Cestujúci so psom bez schránky môže nastúpiť do vozidla len s vedomím vodiča, mimo času zvýšených nárokov na prepravu môže vodič dovoliť prepravu psa každej veľkosti.

Pre prepravu psov bez schránok sa stanovujú tieto podmienky :

b1) pes má bezpečný náhubok (s výnimkou vodiaceho psa zrakovo postihnutého cestujúceho) a drží sa na krátkej šnúre,

b2) nejde o chorého, špinavého alebo zlého psa,

b3) v jednom vozidle sa prepravuje najviac jeden pes, toto obmedzenie neplatí ak ide o dvoch psov, ktorých berie so sebou do vozidla jeden cestujúci.

c) Dopravca môže vylúčiť z prepravy domáce, alebo iné zvieratá, ak je prekážkou bezpečnej, pokojnej a pohodlnej prepravy cestujúcich, alebo ak ohrozuje zdravie cestujúcich, alebo ak to neumožňuje prepravné podmienky, najmä obsaditeľnosť vozidla.

d) Miestnou úpravou Dopravcu sa môže preprava živých zvierat na niektorých linkách príp. spojoch, alebo v niektorých vozidlách vylúčiť, toto oprávnenie Dopravcu sa nevzťahuje na psov ozbrojených a bezpečnostných zborov a na vodiacich psov, ktorí sprevádzajú zrakovo postihnutých cestujúcich.

13) Preprava autobusových zásielok

a) Pri pravidelnej verejnej preprave osôb môžu sa prijať na prepravu zásielky, s ktorými sa osoby podávajúce na prepravu zároveň neprepravujú (ďalej len „autobusové zásielky“).

b) Autobusové zásielky musia vyhovovať podmienkam ustanoveným pre prepravu batožiny s odchýlkou, že celková váha súčasne podávaných zásielok nie je obmedzená. Na prepravu sa prijímajú, len pokiaľ to obsadenie vo vozidle umožňuje a ak ich preprava neohrozuje bezpečnosť prevádzky.

c) Autobusové zásielky sa prepravujú len zo zastávok a do zastávok tej istej autobusovej linky. Dopravca môže vylúčiť prepravu zásielok na niektorých linkách alebo spojoch alebo ju obmedziť.

d) Preprava autobusových zásielok sa neobjednáva. Prepravná zmluva vzniká prevzatím autobusovej zásielky na prepravu.

e) Dokladom o prevzatí zásielky na prepravu a o splnení prepravnej zmluvy je špeciálny doklad - prepravenka.

f) Dovozné sa platí v hotovosti pri odovzdaní zásielky na prepravu. Sadzby dovozného autobusových zásielok určuje tarifa Dopravcu. Odosielateľ pri preberaní prepravenky je povinný sa presvedčiť, či výška dovozného v nej uvedená zodpovedá sume ktorú zaplatil.

g) Každý kus autobusovej zásielky musí byť riadne označený adresou prijímateľa i odosielateľa a zastávkou určenia podľa cestovného poriadku.

h) Odosielateľ je povinný zabezpečiť prevzatie zásielky prijímateľom v zastávke určenia priamo vo vozidle a to ihneď pri jeho príchode. Dopravca vydá autobusovú zásielku v zastávke určenia osobe, ktorá sa o jej vydanie pri vozidle prihlásila. Dopravca nie je povinný preskúmať oprávnenosť prijímateľa na odber zásielky. Prijímateľ je povinný na vyzvanie Dopravcu preukázať svoju totožnosť identifikačným dokladom.

i) Ak sa na zastávke určenia pri vozidle nikto o vydanie zásielky neprihlásil a odosielateľ nevyhlásil náhradné doručenie, môže Dopravca vydať zásielku osobe, ktorá má možnosť zásielku prijímateľovi doručiť, pokiaľ svoju totožnosť preukáže a je ochotná zásielku doručiť.

j) Dopravca je zodpovedný za škodu spôsobenú stratou zásielky, prípadne za škodu z jej poškodenia do maximálnej hodnoty 1 000,- Sk (slovom tisíc/Sk,-) za každú jednu zásielku. Pri zistení straty, alebo poškodenia zásielky dôkazy o podaní zásielky a jej obsahu predkladá odosielateľ.

Čl. 9

Cestovný lístok

1) Potvrdením o uzavretí zmluvy o preprave osôb a batožín, je doklad o zaplatení cestovného, cestovný lístok. Cestovný lístok obsahuje najmä obchodné meno Dopravcu, druh cestovného lístka, čas platnosti, prevádzkový rozsah platnosti (číslo linky, číslo spoja, úsek medzi zastávkami) a výšku cestovného.

2) Cestovné lístky sú jednorázové alebo časové.

a) Jednorázový cestovný lístok oprávňuje cestujúceho na prepravu jedným spojom bez alebo s prestupom do zastávky po ktorú zaplatil cestovné, pokiaľ miestnou úpravou Dopravcu nie je určené inak.

b) Časový cestovný lístok oprávňuje na prepravu v úseku na ktorý bol vydaný (nástupná a výstupná zastávka) v časovom období na ktoré bol vydaný a v rozsahu na ktorý bol vydaný

všetkými spojmi Dopravcu u ktorého bol takýto cestovný lístok zakúpený. Dopravca je oprávnený obmedziť na ním určených spojoch a linkách používanie časového cestovného lístka.

- 3) Jednorázový cestovný lístok je prenosný až do začatia prepravy vyznačenej na lístku. Časový cestovný lístok vyhotovený na meno je neprenosný.
- 4) Z jednorázového cestovného lístka musia byť zrejmé údaje, ktoré umožňujú podľa povahy prevádzky kontrolu jeho platnosti a správnosti jeho použitia.
- 5) Z časového cestovného lístku musia byť zrejmé najmä tieto údaje :
 - a) druh časového cestovného lístka,
 - b) čas platnosti,
 - c) prevádzkový rozsah platnosti,
 - d) ak ide o predplatný časový cestovný lístok, výška cestovného,
 - e) názov Dopravcu, ktorý cestovný lístok vydal.
- 6) Časový cestovný lístok môže byť nahraný na dopravnú kartu v ktorej je zaznačená čiastka zodpovedajúca cene časového cestovného lístka. Potvrdenie o zakúpení časového cestovného lístka prostredníctvom dopravnej karty je cestujúci povinný uchovať počas celej platnosti takéhoto časového cestovného lístka.
- 7) Cestujúci, ktorý využíva časový cestovný lístok zaznačený v dopravnej karte je povinný pri každom cestovaní po nastúpení do autobusu označiť v dopravnej karte určeným spôsobom svoje cestovanie.

8) Výdaj cestovných lístkov

- a) Cestovný lístok vydáva vodič, v niektorých zastávkach tiež výdajňa cestovných lístkov. Cestujúci, ktorý vstúpi do vozidla bez platného cestovného lístka je povinný si bez vyzvania kúpiť cestovný lístok u vodiča alebo iného člena osádky a to v hotovosti, alebo prostredníctvom dopravnej karty vydané dopravcom.

Ak cestujúci platí vo vozidle, je potrebné, aby k plynulému odbaveniu prispieval včasným pripravením vhodných platidiel. Za vhodné platidlá sa nepovažujú bankovky svojou hodnotou prevyšujúce 50 a viac násobne cenu cestovného lístka a mince v počte 10 a viac kusov. Ak cestujúci uplatňuje právo na zľavnené cestovné, je povinný svoje právo bez vyzvania preukázať pred zakúpením zľavneného cestovného lístka.
- b) Cestujúci, ktorý vlastní dopravnú kartu má v pamäti nahraný dopredu zakúpený finančný obnos a z neho čerpá pri bezhotovostnej platbe za cestovné lístky na jednotlivé cesty, za batožinu a psa. V prípade, že dopravná karta pri zakúpení cestovného lístka nie je funkčná, je cestujúci povinný zakúpiť si cestovný lístok v hotovosti obdobne v prípade poruchy strojčeka kedy cestujúcemu vydá vodič náhradné cestovné lístky.
- c) Dopravca môže zaviesť vo výdajni cestovných lístkov predaj miesteniek na autobusové spoje. Cestujúci si môže zakúpiť miestenku najskôr 10 dní pred odchodom spoja a najneskôr 30 minút pred odchodom spoja. Cestujúci s miestenkou kúpenou pred nastúpením do autobusu má právo na miesto podľa miestenky, ak je pripravený na prepravu najneskôr päť minút pred odchodom autobusu z východiskovej zastávky alebo v čase nastupovania do autobusu na nácestnej zastávke. Podmienky výdaja a použitia miesteniek zverejní Dopravca na výdajnom mieste.
- d) Časový cestovný lístok nie je cestujúci povinný si zaobstaráť vopred. V prvých dňoch jeho platnosti sa mu cestovný lístok vydá vo vozidle aj vtedy, ak si cestovný lístok nemohol zakúpiť vopred.
- e) Cestovný lístok sa môže vydať len na prepravu do zastávky uvedenej v cestovnom poriadku spoja, alebo do zastávky nadväzného autobusového spoja, pokiaľ tento je vykonávaný tým istým vozidlom.
- f) Spiatočný alebo prestupový cestovný lístok vydá Dopravca na ním určené linky alebo spoje, do zastávky nadväzného autobusového spoja.
- g) Výška cestovného vyznačeného na cestovnom lístku musí súhlasiť s cenou zaplateného cestovného. Cestujúci je povinný pri preberaní cestovného lístka sa presvedčiť, či mu bol vydaný podľa jeho

údajov, najmä či zaplatené cestovné zodpovedá cene vyznačenej na cestovnom lístku, určenie výstupnej zastávky. Na neskoršiu reklamáciu cestujúceho Dopravca neberie zreteľ.

9) Základné podmienky použitia cestovného lístka

a) Časový cestovný lístok je neplatný :

- a1) ak bol vydaný na podklade nesprávnych údajov,
- a2) ak jeho údaje už nezodpovedajú skutočnosti,
- a3) ak nebol riadne vyplnený alebo ak boli jeho údaje neoprávnene zmenené,
- a4) ak z neho nemožno s určitosťou zistiť potrebné údaje, najmä pre poškodenie alebo zašpinenie,
- a5) ak uplynula doba jeho platnosti,
- a6) ak ho použila neoprávnená osoba.

b) Cestovný lístok pre jednotlivú cestu je neplatný :

- a) ak je poškodený alebo zašpinený tak, že z neho nie sú zrejmé potrebné údaje
- b) ak cestujúci nedodrжал podmienky určené pre jeho použitie

c) Zľavnený cestovný lístok sa považuje za platný len v spojení s platným preukazom na zľavu cestovného, alebo dopravnou kartou ktorá je zároveň preukazom, po celú dobu trvania prepravy.

d) Cestujúci je povinný mať pri sebe platný cestovný lístok po celú dobu prepravy i v okamihu vystupovania z vozidla. Ak cestujúci má platný cestovný lístok už pri nastúpení do vozidla, je povinný ho ihneď a bez vyzvania predložiť na nahliadnutie, prípadne na vyznačenie, ak sa cestovný lístok stáva platným až jeho označením v autobuse. Ak ide o zľavnený cestovný lístok, cestujúci je povinný mať pripravený na nahliadnutie preukaz na zľavu cestovného. Cestovné lístky sa nesmú predkladať na nahliadnutie zložené alebo vložené do nepriehľadných obalov alebo inak nečitateľné.

10) Cestujúci, pokiaľ nemá podľa tarify právo na bezplatnú prepravu, je povinný za jednotlivú cestu, alebo za právo prepravovať sa v určitom časovom období zaplatiť cestovné určené tarifou. Tarifa určuje, za ktoré batožiny je cestujúci povinný zaplatiť dovozné.

11) Cestujúci, ktorý nevyužije svoje právo na prepravu získané zaplatením cestovného alebo dovozného, nemá právo na vrátenie zaplatených súm.

12) Strata alebo odcudzenie dopravnej karty

a) Cestujúci, ktorý stratí, alebo ktorému bola odcudzená dopravná karta, vo vlastnom záujme túto udalosť nahlási ihneď pracovníkovi vo výdajnom mieste Dopravcu. V takomto prípade bude dopravná karta zablokovaná proti jej ďalšiemu zneužitiu a cestujúci si bude môcť zakúpiť druhú dopravnú kartu. Po 10 dňoch bude zostatok na zablokovanej dopravnej karte prenesený na novú dopravnú kartu.

b) Cestujúci je povinný pri ohlásení straty, alebo odcudzení dopravnej karty preukázať sa identifikačným dokladom.

Čl.10

Nepriavidelná autobusová doprava

1) Základné podmienky

V nepriavidelnej autobusovej doprave objednávateľ prepravy má právo na včasnú a riadnu prepravu, pokiaľ sám i účastníci prepravy splnia dojednané podmienky a podmienky ustanovené prepravným poriadkom.

Na nepriavidelnú autobusovú dopravu platia primerane ustanovenia tohto prepravného poriadku, s týmito odchýlkami - objednávateľ sa s dopravcom môže dohodnúť na :

- 1.a) väčšom počte batožín, jednotlivého účastníka cesty,
- 1.b) väčších a ťažších batožinách ako pripúšťa tento Prepravný poriadok
- 1.c) o súčasnej preprave väčšieho počtu psov bez schránok.

Z nepravidelnej dopravy je vylúčená preprava autobusových zásielok a preprava stojacich cestujúcich mimo obce. (Zákon č. 168/1996 Z. z. o cestnej doprave § 17).

2) Objednávka prepravy

2.1) Nepravidelná preprava osôb sa musí vopred objednať. Objednávku treba urobiť po dohode s dopravcom pred požadovaným dňom pristavenia vozidla tak, aby Dopravca mohol vzhľadom na povahu, rozsah a dĺžku trvania požadovanej prepravy jej vykonanie riadne pripraviť a zabezpečiť.

2.2) Objednávka musí obsahovať všetky údaje potrebné na vykonanie a vyúčtovanie prepravy, ako presné určenie miesta a času pristavenia, cieľ, počet účastníkov prepravy, prípadne aj trasu a dobu trvania prepravy, ďalej najmä:

a) u fyzickej osoby

- meno, priezvisko, titul
- trvalé bydlisko
- IČ pre DPH
- DIČ
- obchodný názov
- sídlo podnikania
- bankové spojenie
- číslo účtu
- podpis

b) u právnickej osoby

- obchodný názov právnickej osoby
- právna forma - a.s., s.r.o., a pod.,
- sídlo spoločnosti
- zastúpenie právnickej osoby
- IČ pre DPH
- DIČ
- bankové spojenie
- číslo účtu
- číslo výpisu z obchodného registra
- podpis a pečiatka

2.3) Objednávku treba urobiť písomne, popr.faxom. Výnimočne sa môže prijať aj e-mailová objednávka. V prípade e-mailovej objednávky je objednávateľ povinný zaslať na vyzvanie v dohodnutom termíne dodatočne písomnú objednávku. Ak objednávateľ nebol vyzvaný na zaslanie písomnej objednávky alebo ak nevyhovel výzve, pred začiatkom cesty platia v prípade pochybností záznamy Dopravcu.

2.4) Ak Dopravca nemôže objednávku prijať, je povinný o tom objednávateľa bez meškania upovedomiť.

3) Vznik a obsah zmluvy o hromadnej preprave osôb

a) Zmluva o nepravidelnej hromadnej preprave osôb vzniká medzi objednávateľom prepravy a dopravcom prijatím objednávky.

Objednávka je prijatá okamihom keď písomné, faxové alebo e-mailové potvrdenie Dopravcu o jej prijatí došlo objednávateľovi.

b) Zmluvou sa Dopravca zaväzuje objednávateľovi prepraviť účastníkov prepravy a ich veci do dojednaného miesta (miest) riadne a včas, Dopravca je povinný prepravu vykonať v dohodnutom rozsahu a za dojednaných a prepravným poriadkom ustanovených podmienok. Objedávateľ sa dopravcovi zaväzuje, že on i účastníci prepravy splnia dojednané a prepravným poriadkom ustanovené podmienky a že zaplatia za prepravu.

4) Zmena a zrušenie zmluvy o preprave osôb

- a) Objednávateľ prepravy alebo ním určený vedúci výpravy môže navrhnúť zmenu zmluvy pred začatím prepravy i počas jej vykonávania, Dopravca vyhovie návrhu, ak to dovoľuje jeho prevádzka a ak tým nie je ohrozená bezpečnosť prepravy alebo iný všeobecný záujem. Túto skutočnosť objednávateľ zaznačí a potvrdí v prepravnom doklade.
- b) Ak Dopravca nemôže vykonať prepravu, alebo ak ju nemôže vykonať za dojednaných podmienok, je povinný objednávatel'a o tom bez meškania upovedomiť. Ak objednávatel'ovi nevyhovujú dopravcom novonavrhané podmienky, je oprávnený od prepravnej zmluvy odstúpiť. Objednávateľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy o preprave osôb aj v tom prípade, ak Dopravca nezačne s prepravou do jednej hodiny od dojednaného času začatia prepravy.
- c) Ak odpadne potreba dojednanej prepravy, objednávateľ je povinný to oznámiť bez meškania dopravcovi. Ak odvolaná preprava vyžadovala určitú prípravu a táto príprava sa vykonala, objednávateľ je povinný nahradiť dopravcovi výdavky tým vzniknuté. Ak sa preprava odvolala až po vyjdení vozidla na miesto jeho pristavenia, alebo ak sa už vozidlo na také miesto pristavilo a k preprave nedošlo z príčiny na strane objednávatel'a, dopravcovi patrí ešte náhrada za uskutočnené výkony.

5) Prepravný doklad

- a) Vznik, obsah, zmena a plnenie zmluvy o nepravidelnej hromadnej preprave osôb sa zaznačuje v prepravnom doklade.
- b) Prepravný doklad o nepravidelnej hromadnej preprave osôb vyplňuje :
 - b1) pred začatím prepravy podľa údajov objednávatel'a Dopravca,
 - b2) po začatí prepravy vodič vozidla, v doklade zaznačuje údaje potrebné na vyúčtovanie prepravy a iných náhrad.
- c) Vedúci výpravy je povinný preskúmať a v doklade potvrdiť správnosť týchto údajov :
 - c1) miesto, deň a hodinu pristavenia vozidla, stav počítacza kilometrov a meno vedúceho výpravy, a to najneskoršie do odchodu z východiskového miesta,
 - c2) prejdenú cestu, dobu čakania, stav počítacza kilometrov pri skončení cesty a počet účastníkov prepravy.
- d) Za nesprávne údaje objednávatel'a, ktoré mali alebo mohli mať za následok ukrátenie Dopravcu na prepravnom, Dopravca môže počítať osobitnú prirážku vo výške päťnásobku sumy, o ktorú bol alebo mohol byť na prepravnom ukrátený.

6) Vykonanie dojednanej prepravy

- a) Dopravca je povinný vykonať dojednanú prepravu s odbornou starostlivosťou. Na splnenie zmluvy o preprave osôb môže použiť aj iné právnické osoby, pritom zodpovedá tak, ako keby prepravu vykonal sám.
- b) Na plnenie zmluvy o preprave osôb je Dopravca povinný v dojednanom čase pristaviť vozidlo ktoré zodpovedá dohodnutým podmienkam, ak sa nedohodol typ vozidla, pristaví vozidlo zodpovedajúce povahe, účelu, dobe trvania prepravy a počtu ich účastníkov. Pri poruche vozidla počas prepravy je Dopravca povinný, ak je to prevádzkovo možné, zabezpečiť pristavenie náhradného vozidla.
- c) Dopravca je povinný vykonať prepravu po ceste, ktorá sa dohodla s objednávatel'om. Ak je na jazdu po určitej časti cesty potrebné osobitné povolenie, je povinný povolenie zaobstarat' objednávatel', ak sa nedojednalo inak.
- d) Ak sa dopravná cesta nedohodla, Dopravca je povinný vykonať prepravu po ceste, použitie ktorej je hospodárne so zreteľom na účel prepravy a na druh použitého vozidla. Ustanovenia o voľbe náhradnej cesty a o určení dĺžky dopravnej cesty platia obdobne.
- e) Ak na dopravnej ceste vznikne prekážka, ktorá bráni jej použitiu, Dopravca pri voľbe náhradnej dopravnej cesty je povinný dodržať podmienky odst 4, ak Dopravca splní podmienky ustanovení v odst. 4, a 5 má nárok na prepravné za vzdialenosť skutočne použitej dopravnej cesty.

- f) Objednávateľ (vedúci výpravy) je povinný zabezpečiť vodičovi vozidla potrebný odpočinok, nocľah, vhodné garážovanie vozidla, a ak sa tak dojednálo aj stravovanie.
- g) Ak dojednaná preprava osôb podlieha konaniu podľa osobitných predpisov, najmä colných a zdravotno-bezpečnostných, je objednávateľ prepravy (vedúci výpravy) povinný vykonať sám všetky potrebné opatrenia a to, ak sa tak dohodlo aj za pracovníkov Dopravcu. Ak sa konanie týka prepravovaných osôb, vedúci výpravy je povinný zabezpečiť ich prítomnosť a potrebnú súčinnosť.
- h) Vedúci výpravy zodpovedá za udržiavanie poriadku vo vozidle a za dodržiavanie bezpečnostných predpisov účastníkmi prepravy. Je povinný zabezpečiť, aby účastníci prepravy boli pri pokračovaní v ceste vždy včas prítomní.
- i) Ak sa pri preprave vyskytne prekážka pre ktorú v nej nemožno pokračovať a vopred sa nedohodol ďalší postup pre takýto prípad, o ďalšom postupe rozhoduje vedúci výpravy. Dopravca má právo na náhradu za účelne uskutočnené výkony, aj keď prepravu nevykonal v dohodnutom rozsahu, ak sa tak stalo z príčiny na jeho strane. Na takúto náhradu má Dopravca právo len keď objednávateľ mal alebo mohol mať z čiastočne vykonanej prepravy prospech.

7) Čakanie vozidla

- a) Ak vozidlo čaká počas plnenia zmluvy o preprave osôb, objednávateľ prepravy je povinný poskytnúť dopravcovi náhradu za čakanie, ak čakanie :
 - a1) je dojednanou súčasťou prepravného výkonu
 - a2) vzniklo pre nesprávne, alebo nedostatočné údaje objednávky, ďalej z príčin na strane objednávatel'a alebo účastníkov prepravy, ale aj z príčin súvisiacich s účelom a spôsobom vykonania dojednanej prepravy.
- b) O dĺžke čakania vozidla, za ktoré patrí dopravcovi náhrada, treba v prepravnom doklade urobiť záznam a ak nestačí miesto, vyhotoviť samostatnú zápisnicu.

8) Spoločné a záverečné ustanovenia-zápisnice

- a) Okolnosti, ktoré môžu zakladať majetkovú zodpovednosť medzi dopravcom a cestujúcimi, v nepravideľnej hromadnej preprave osôb medzi dopravcom a objednávatel'om alebo účastníkom sa zisťujú spravidla zápisnicou. Zápisnica je podkladom na uplatnenie práv. Zápisnicu spisuje Dopravca pokiaľ možno na mieste, kde sa zistila okolnosť o ktorej sa vyhotovuje zápisnica a za prítomnosti zúčastnenej strany.
- b) Správnosť zistení obsiahnutých v zápisnici potvrdia podpisom osoby, ktoré sa zúčastnili na jej zostavení. Ak osoba zúčastnená na zostavení zápisnice nesúhlasí s jej obsahom, uvedie v nej s ktorým údajom nesúhlasí a z akého dôvodu a takto doplnenú zápisnicu podpíše. Ak zápisnicu odmietne podpísať pracovník Dopravcu a v zápisnici neurobil záznam predchádzajúcej vety, Dopravca je povinný dokázať, že údaje zápisnice nie sú správne. Ak osoba zúčastnená na zostavení zápisnice ju odmietne podpísať, treba v nej uviesť meno, prípadne aj dôvody odmietnutia.
- c) **Preplatky a nedoplatky**
Dopravca, cestujúci, objednávatelia nepravideľnej prepravy osôb sú povinní zaplatiť nedoplatky a vrátiť preplatky, pokiaľ ich zistia, bez toho že by vyčkali reklamáciu alebo výzvu na zaplatenie.

9) Reklamácie

Reklamácie upravuje aj Reklamačný poriadok SAD LIORBUS.

- a) Práva, ktoré má oprávnený z prepravy alebo v súvislosti s prepravou, musia sa uplatniť u Dopravcu, inak zanikajú. To neplatí, ak ide o právo na náhradu škody na zdraví, alebo na batožinách prepravovaných spoločne s cestujúcim či na veciach, ktoré mal u seba, toto právo sa môže uplatniť priamo na miestne príslušnom súde.
- b) Ak sa žiada o vrátenie súm zaplatených dopravcovi, na podanie reklamácie je oprávnený ten, kto sumu zaplatil. V ostatných prípadoch je oprávnený :
 - b1) v pravidelnej preprave osôb cestujúci,
 - b2) v nepravideľnej preprave osôb objednávateľ prepravy.

Reklamáciu musí podať oprávnený, ak žiada o vrátenie zaplatených súm v tej organizačnej jednotke ktorej sumu zaplatil.

V ostatných prípadoch :

- b3) cestujúci v tej organizačnej jednotke Dopravcu, ktorá uskutočnila jeho prepravu,
- b4) objednávateľ v nepravidelnej preprave osôb a prepravca v tej organizačnej jednotke Dopravcu, s ktorou sa dojednala prepravná zmluva. Ak sa platná reklamácia podala v organizačnej jednotke nepríslušnej pre jej vybavenie, postúpi ju táto jednotka ihneď príslušnej organizačnej jednotke, postúpením reklamácie sa na včasnosti jej podania nič nemení.
- c) Objednávateľia a prepravcovia môžu podať reklamáciu len písomne. V reklamácií musí reklamujúci vymedziť svoje požiadavky a stručne ich zdôvodniť. Ďalej musí pripojiť doklady osvedčujúce oprávnenosť jeho nároku a správnosť výšky požadovanej sumy, najmä doklad o zaplatení sumy vrátenie ktorej sa požaduje.
Každá reklamácia musí obsahovať:
 - identifikačné údaje reklamujúceho, presnú poštovú adresu, na ktorú žiada zaslať vybavenie reklamácie, telefónne číslo, názov jeho peňažného ústavu s uvedením čísla účtu,
 - predmet reklamácie,
 - stručné zdôvodnenie práva, ktoré týmto spôsobom voči Dopravcovi uplatňuje
 - súpis dokladov priložených k reklamácií a fotokópie predmetných dokladov, potrebné je predložiť doklad o nákupe tovaru alebo poskytnutí služby (cestovný lístok, batožinový lístok, faktúru, pokladničný blok).
 - dátum podania
- d) Reklamujúci musí uplatniť právo u Dopravcu bez zbytočného odkladu najneskoršie do šiestich mesiacov,
 - d1) ak ide o objednávateľa v nepravidelnej preprave osôb, odo dňa, kedy sa preprava vykonala alebo sa mala vykonať,
 - d2) ak ide o odosielateľa, ktorým je občan, odo dňa prevzatia zásielky na prepravu, a k ide o prijímateľa, ktorým je občan, odo dňa vydania zásielky,
 - c) od udalosti zakladajúcej právo v ostatných prípadoch.
- e) Ak reklamácia nemá náležitosti uvedené v odseku c, Dopravca ihneď vyzve reklamujúceho na jej doplnenie a určí primeranú lehotu, nie kratšiu ako 8 dní. Ak sa reklamácia doplní v určenej lehote, platí že reklamácia sa riadne podala.

10) Vybavenie reklamácie

- a) Dopravca je povinný vybaviť reklamáciu a písomne upovedomiť reklamujúceho o uznaní, alebo zamietnutí jeho požiadaviek, a to do 30 kalendárnych dní začínajúc dňom nasledujúcim po dni, v ktorom sa reklamácia podala na poštu alebo sa osobne predložila. Vybavením reklamácie sa rozumie doručenie písomnej odpovede reklamujúcemu.
- b) Ak Dopravca celkom, alebo sčasti zamietne právo uplatňované reklamáciou, je povinný toto stanovisko písomne zdôvodniť.

11) Premlčanie a zánik práv z prepravy

Premlčanie práv občanov z prepravy sa spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka, zánik práv z prepravy sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka.

12) Osobitné ustanovenia pre medzinárodnú dopravu

- a) Pre medzinárodnú dopravu platia ustanovenia predchádzajúcich článkov primerane, pokiaľ v tomto článku nie je stanovené inak.
- b) Cestovný lístok si cestujúci môže kúpiť najskôr 1 mesiac a najneskôr 1 deň pred dňom začatia prepravy v miestenkových predpredajných kanceláriách AMS, pokiaľ nie je predaj zablokovaný, t.j. nie sú vypredané všetky miestenkové miesta. Cestovný lístok je neprenosný.

- c) Cestujúci je povinný mať pri sebe v čase prepravy platný cestovný pas, alebo požadovaný identifikačný doklad.
- d) Pokyny týkajúce sa prezentácie cestujúcich a vybavovania batožín obdrží cestujúci s cestovným lístkom.
- e) Je dovolené prepravovať najviac 2 kusy cestovnej batožiny. Tretia a ďalšia batožina sa prevezme na prepravu iba v prípade voľného miesta v batožinovom priestore.
- f) Jedna batožina nesmie presahovať váhu 25 kg.
- g) Každý kus batožiny musí byť označený menom a adresou cestujúceho.
- h) Z prepravy sú vylúčené veci, ktorých preprava do zahraničia podlieha osobitným predpisom.
- i) V prípade, že cestujúci upozorní Dopravcu na to, že preváža batožinu ktorej hodnota je vyššia ako 321,- € /10.000,- Sk/, alebo že prepravuje vzácne predmety, Dopravca zabezpečí ich uloženie a prepravu v osobitnom batožinovom priestore za príslušný poplatok podľa oznámenej hodnoty batožiny. Dopravca má právo presvedčiť sa v prítomnosti cestujúceho o povahe a obsahu batožiny. Ak cestujúci odmietne preskúmanie batožiny, Dopravca ju z prepravy vylúči.
- j) Dovozné za batožinu je určené podľa hodnoty batožiny :
 - j1) v prímestskej autobusovej doprave je stanovené v Cenníku č.1
 - j2) v diaľkovej a medzinárodnej autobusovej doprave je stanovené v Cenníku č. 3
 - j3) v nepravidelnej autobusovej doprave je stanovené dohodou.
- k) Ako autobusovú zásielku prijme Dopravca iba listovú zásielku. Ak je listová zásielka plochého tvaru, môže mať najväčšie rozmery 148 x 105 mm, ak je vo zvitku súčet dĺžky, šírky a výšky nesmie byť väčší ako 900 mm a žiadny z rozmerov nesmie presahovať 600 mm.

Článok 11

Nájdené veci

1. Veci, ktoré sa nájdu po odchode všetkých cestujúcich vo vozidle odovzdá vodič alebo iný člen osádky príslušnému zamestnancovi Dopravcu.
2. Ak je medzi nájdenými vecami občiansky preukaz alebo cestovný pas Dopravca je povinný oznámiť nájdenie dokladov držiteľovi.
3. Osoba, ktorá si nájdené veci vyzdvihne neskôr ako 30 dní po ich nájdení je povinná zaplatiť poplatok za uskladnenie podľa osobitného cenníka.
4. Dopravca má právo predat' veci, ktoré nikto nevyzdvihne do 6 mesiacov. Ak ide o veci nebezpečnej povahy alebo veci, ktoré sa rýchlo kazia Dopravca má právo predat' takéto veci do 2 dní odo dňa kedy boli nájdené. V prípade nevyzdvihnutia nájdených vecí do 6 mesiacov alebo ak nie je záujem o ich kúpu pre ich bezcennosť, Dopravca zabezpečí na vlastné náklady ich likvidáciu.
5. Ak sa o nájdené a už predané veci prihlási osoba, ktorá nepochybne preukáže že nájdené veci jej patria, Dopravca jej vyplatí výťažok z predaja po odpočítaní príslušného poplatku za uskladnenie a nákladov spojených s predajom.

Článok 12

Mimoriadne udalosti počas prepravy

1. Členovia osádky autobusu sú v prípade dopravnej nehody alebo požiaru autobusa, úrazu alebo náhleho ohrozenia cestujúceho alebo inej mimoriadnej udalosti počas prepravy pri ktorej sú ohrozené životy alebo zdravie cestujúcich, členov osádky alebo iných osôb povinní:
 - a) poskytnúť podľa svojich schopností a možností postihnutej osobe potrebnú prvú pomoc a bezodkladne privolať prvú pomoc
 - b) urobiť vhodné opatrenia, aby mimoriadnou udalosťou nebola ohrozená bezpečnosť cestnej premávky.
 - c) urobiť potrebné opatrenia na záchranu osôb a majetku ohrozeného mimoriadnou udalosťou.
2. Cestujúci, ktorých život a zdravie nie je mimoriadnou udalosťou ohrozené, sú povinní pomáhať členom osádky vozidla pri konaní podľa odst.1.

Závěrečné ustanovenia

- 1) Obsah tohto Prepravného poriadku je voči cestujúcim odo dňa jeho zverejnenia a sprístupnenia súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy o preprave osôb.
- 2) Tento Prepravný poriadok nadobúda platnosť a účinnosť dňom 24. 6. 2009 s tým, že v plnom rozsahu nahradzuje predchádzajúci Prepravný poriadok platný od 1.3. 2006.

Ružomberok dňa 24.6.2009

Ing. Jozef Kendera
riaditeľ úseku dopravy